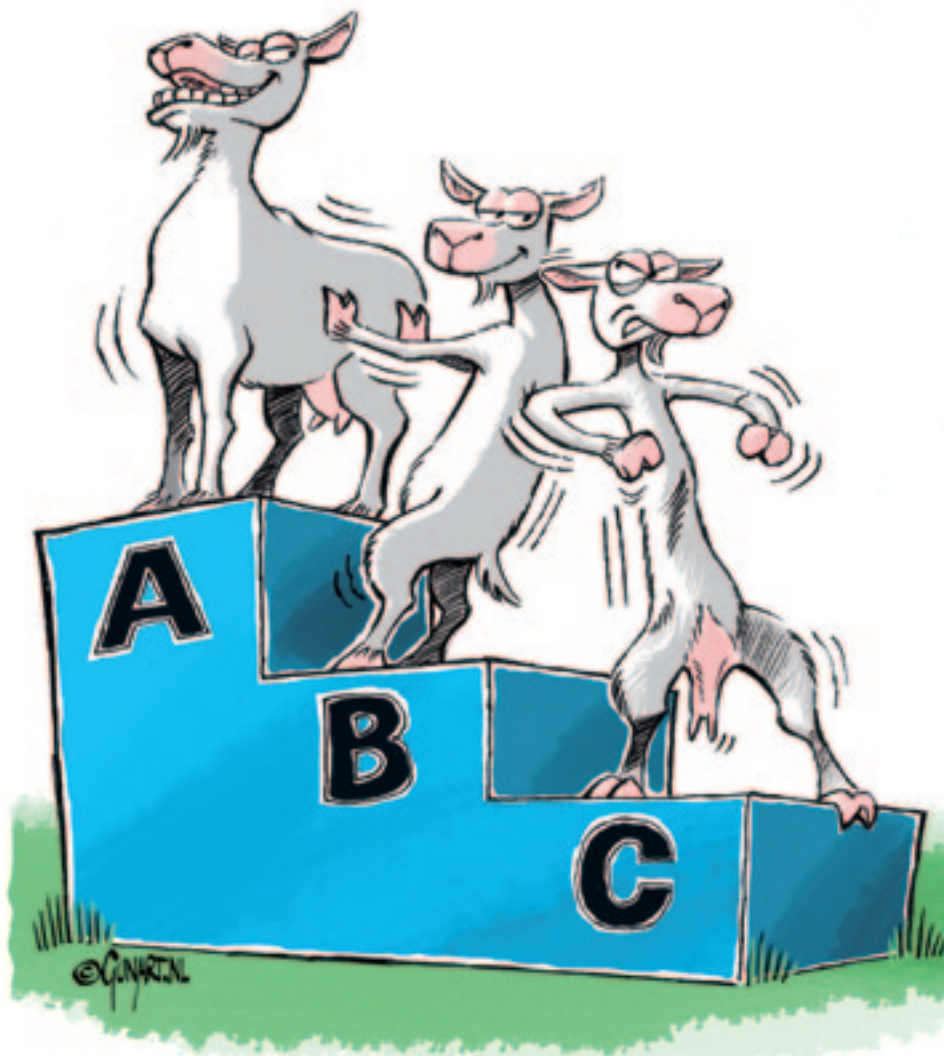

Op de hoogste trede voor paratbc

Tekst: Karianne Lievaart-Peterson, GD – Illustraties: GD

Paratuberculose bij geiten is geen gemakkelijk te bestrijden ziekte. Dat bleek wel uit het driejarige project bij twintig geitenbedrijven in Nederland. Maar in dat project is ook gebleken dat aanpakken en beheersen van de ziekte wél mogelijk is. Het Paratuberculose Programma Schaaap Geit helpt door inzicht te geven.

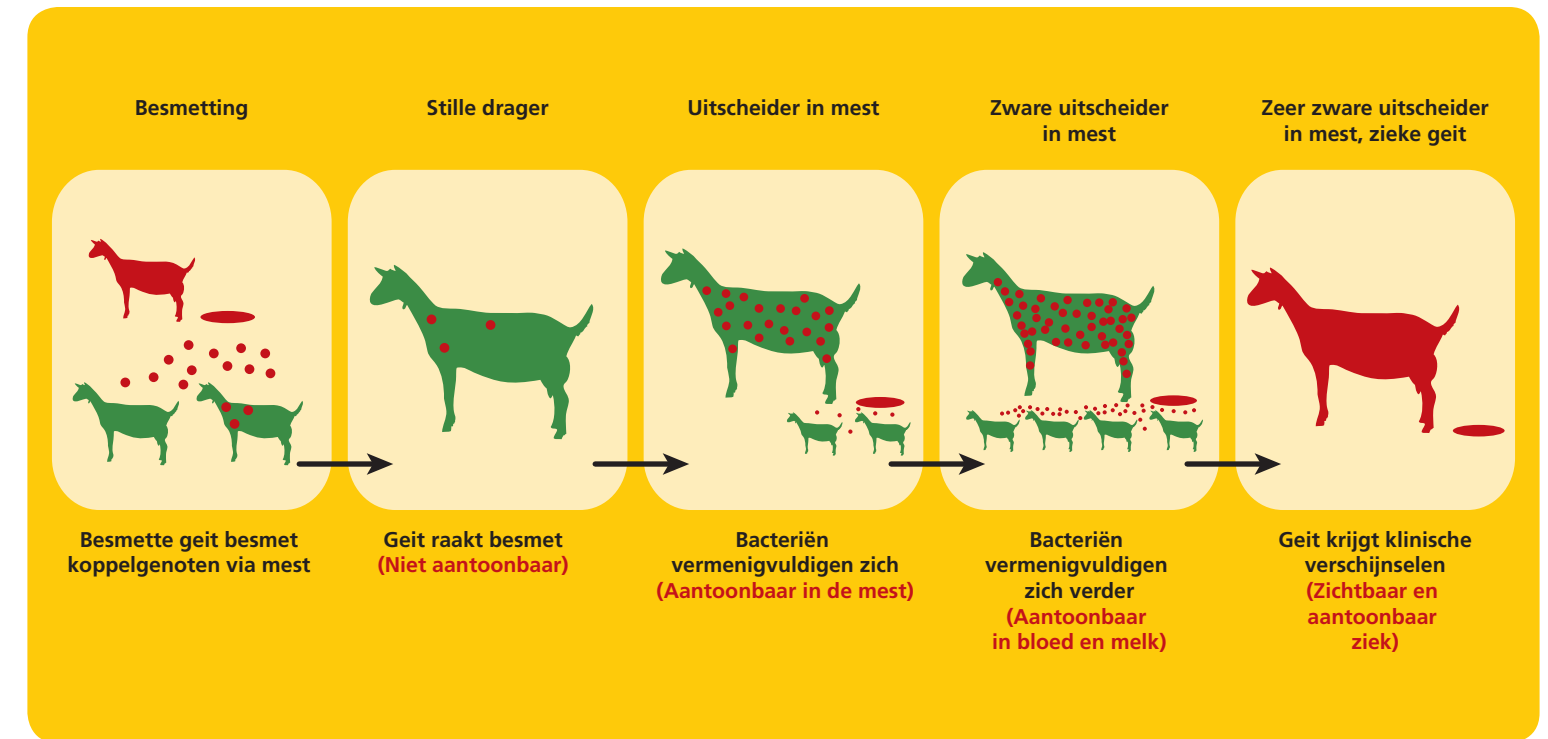

Status A = geen dieren met afweerstoffen – Status B = besmet, dieren met afweerstoffen zijn afgevoerd – Status C = besmet, dieren met afweerstoffen zijn niet afgevoerd.

Het Paratuberculose Programma Schaaap Geit is op de Nationale Melkgeitenhouderijdag gelanceerd. Het is een vrijwillig programma dat is gebaseerd op onderzoek in melk of bloed van (alle) geiten en bokken ouder dan twee jaar. In analogie met het rundveeprogramma wordt een drietal statussen onderkend: A, B en C. De achterliggende gedachte is het beheersen van paratuberculose. Het programma helpt, indien gewenst, op te klimmen van (zwaar) besmet (status B of C) naar nauwelijks of niet besmet (status A). Daarna ondersteunt het bij het bewaken van de behaalde status. Het motto van het programma is: 'Op de hoogste trede voor paratbc!'

Beheersen is het sleutelwoord

Paratuberculose is een zeer langzaam verloopende infectieziekte veroorzaakt door de paratuberculosebacterie. Voor een effectieve aanpak is kennis over het verloop en de verspreiding van de infectie nodig. In het schema zijn de belangrijkste fasen van het ziekteverloop op een rijtje gezet. Beheersen, dat is het sleutelwoord. De status bepalen en dan zorgen dat het zeker niet meer wordt, liefst minder en uiteindelijk zo min mogelijk. Er zijn verschillende manieren om besmetting te verminderen. Hygiëne-maatregelen helpen om insleep en versleep te voorkomen en het moment van besmet-

ting zo lang mogelijk uit te stellen. Vaccinatie zorgt voor minder klinische klachten, minder uitscheiding en daarmee minder risico op verdere schade. En soms is het verstandig om afscheid te nemen van besmette dieren. Stap voor stap naar de bovenste tree, ofwel paratuberculose-status A. Status A staat voor nauwelijks of niet besmet, en dus niet per definitie voor vrij. Hoe langer een onafgebroken status A op een bedrijf van toepassing is, hoe kleiner de kans dat paratuberculose er nog de kop op steekt. Het lijkt een vrijwel onmogelijke opgave om als bedrijf, groep, sector of zelfs als land paratuberculose volledig uit te roeien, maar besmetting verminderen en daarmee beheersen is absoluut haalbaar. En het is goed voor de (internationale)

Uitroeien lijkt vrijwel onmogelijk, beheersen kan wel

handel, het imago en de portemonnee. Minder paratuberculose creëert meerwaarde voor dieren en dierlijke producten. Bovendien betekent minder paratuberculose meer melk.

Website

U kunt op www.gddiergezondheid.nl/paratbc-schaaapgeit terecht voor meer informatie over de ziekte, het programma en de aanpak. In korte video's vertellen enkele collega-geitenhouders over hun ervaringen met de aanpak van paratuberculose.

Testen: welke geiten en hoe

De test kan geen onderscheid maken tussen afweerstoffen door vaccinatie of besmetting. In reactie op het inmiddels geregistreerde vaccin Gudair maakt de geit afweerstoffen aan, dus de kans is groot dat de test ongunstig uitvalt. Testen op jongere leeftijd kan dus ongunstig zijn voor geitenhouders die hun lammeren vaccineren. De afweerstoffen van het vaccin verdwijnen na verloop van tijd weer uit het bloed en uit de melk. Wanneer op latere leeftijd getest wordt (ouder dan twee jaar), is de kans het grootst dat de afweerstoffen niet van de enting, maar van een infectie met paratuberculose zijn.

Status

Bij gunstige uitslagen (status A) kan jaarlijks middels het bekende steekproefmodel (CAE) de bewaking plaatsvinden. Ook als besmette geiten (status B) zijn afgevoerd, kan al na drie tot zes maanden een steekproef genomen worden. Bij gunstige uitslagen volgt bevordering naar status A. Bloedmonsters voor CAE/CL kunnen, indien gewenst, ook getest worden op paratuberculose. Alle paratuberculose-onderzoeken die het afgelopen jaar zijn uitgevoerd tellen mee voor de intake. De intake mag stapsgewijs plaatsvinden.